

**CRNA GORA
MINISTARSTVO FINANSIJA**

Broj: 01-9289/2

Podgorica, 22. jul 2015. godine

**MINISTARSTVO EKONOMIJE
- n/r ministra, g-dina Vladimira Kavarića -**

Poštovani gospodine Kavarić,

Na osnovu Vašeg akta, broj: 01-1277/9 od 20. jula 2015. godine, kojim se traži mišljenje na *Predloga zakona o energetici*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Član 175 Predloga zakona odnosi se na proceduru izdavanja saglasnosti za priključenje na prenosni i distributivni sistem. U vezi sa tim, želimo da napomenemo da je u okviru aktivnosti kontinuiranog unapređenjenja poslovnog ambijenta preduzeto niz mjera za olakšano izdavanje građevinske dozvole, u okviru toga i priključenja na vodovodnu i elektro-energetsku mrežu. Izmjenama Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, počev od 2008. godine, eliminisano je niz procedura i smanjeni troškovi za postupke koji su se realizovali u okviru procedure izdavanja građevinske dozvole. Sve mjere imale su za cilj, brzo i efikasno postupanje resornih institucija po osnovu zahtjeva investitora, ukidanje i smanjenje administrativnih troškova, a u krajnjem formiranje one stop shop-a za pribavljanje dozvole. Broj procedura je sa 31 iz 2008. godine smanjen na dvije, vrijeme pribavljanja dozvole sa oko 350 dana na 105 dana, dok su troškovi umanjeni za oko 50%.

Član 179 Predloga zakona predviđa odredbu za uvođenje novog fiskaliteta u sistem, odnosno naknade za priključenje. Povodom norme za uvođenje ovog fiskaliteta, želimo da ukažemo da će postojanje iste u sistemu priključenja na mrežu imati za implikaciju povećavanje troškova pribavljanja građevinske, odnosno upotrebne dozvole. Sa aspekta nastojanja Vlade da u vrijeme ograničenih investicionih aktivnosti učini ambijent pogodnim za rast privrednih ulaganja, uvođenje pomenutog fiskaliteta može uticati na opredjelenje investitora za nova ulaganja. Takođe, odredba predložena ovim propisom nije pozitivna ni sa aspekta elektro-energetskog subjekta - „operatora prenosnog ili distributivnog sistema električne energije“, za koji cijenimo da mu priključenje

novih korisnika na mrežu može u kratkom, a posebno dugom roku, donijeti samo korist od naplata za potrošnju i pristupanja mreži novih korisnika.

Shodno navedenim normama Predloga zakona, želimo da, sa aspekta unapređenja poslovnog ambijenta, ukažemo da odredbe ne doprinose utvrđenim procedurama one stop shopa za izdavanje građevinskih dozvola, kao i pojednostavljenju postupka priključka na elektro-energetsku mrežu. Navedeno može pored efekata na privredne subjekte u Crnoj Gori, odnosno otežano priključenje na mrežu fizičkih lica, imati za implikaciju kreiranje sive zone i nelegatnog priključenja na mrežu. Takođe, za rezultat složenijih procedura i povećanih troškova u našem sistemu u narednim godinama možemo očekivati pogoršanje pozicije Crne Gore u Izveštaju Svjetske banke Doing Business, i u to u dva indikatora „pribavljanje građevinske dozvole“ i „dobijanje priključka na elektro-energetsku mrežu“.

Član 183 se odnosi na saglasnost za izgradnju nove infrastrukture, odnosno postupak u kojem investitor u slučaju nemogućnosti priključenja na mrežu usljed nepostojanja infrastrukture, ili nedovoljnih kapaciteta iste, sam finansira izgradnju. U vezi sa navedenim novinama ovog Predloga zakona, želimo da ukažemo na napore predlagača da se trenutno teško stanje u ovom segmentu novim propisom riješi. Međutim, otvoreno je pitanje da li predložene norme mogu na adekvatan način doprinijeti realizaciji trenutnih problema, prije svega u dijelu neriješenih odnosa između investitora nove infrastrukture i operatora sistema. Posebno želimo da ukažemo da se prema trenutnom regulatornom rješenju investitoru nove infrastrukture, koji nakon izgradnje istu ustupi na održavanje i korišćenje operatoru sistema, vrši povraćaj uloženi sredstava. Ovaj postupak je u praksi spor, sa brojnim problemima i neriješenim odnosima između investitora i operatera. Nova odredba Zakona, stav 2 člana 183, prije svega daje slobodu operateru da „može“ izdati saglasnost za izgradnju infrastrukture investitoru, samo u ograničenim slučajevima. Na ovaj način izgradnja infrastrukture koja trenutno ne postoji, ili nije dovoljnih kapaciteta za investicione zahjeve prosječnog privrednog subjekta u Crnoj Gori ostaje isključena iz sistema i pada isključivo na trošak privrednog subjekta.

S poštovanjem,

DRŽAVNI SEKRETAR
Marina Perović
Perović

Handwritten marks or text in the top right corner.

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ

MINISTARSTVO EKONOMIJE

NAZIV PROPISA

Predlog zakona o energetici

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
 - Koji su uzroci problema?
 - Koje su posljedice problema?
 - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
 - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?
- Predloženim zakonom otkloniće se nedostaci uočeni u postojećem zakonu i izvršiti dalje usklađivanje sa relevantnim izvorima prava Evropske Unije. Predlog zakona treba da riješi probleme koji se odnose na:
 - nedovoljnu razvijenost tržišta električne energije;
 - nedovoljnu informisanost kupaca energije o njihovim pravima i obavezama;
 - zaključivanje ugovora između energetskih subjekata;
 - nedovoljno precizirane nadležnosti i obaveze državnih organa, Regulatorne agencije za energetiku (RAE), energetskih subjekata i kupaca;
 - preuzimanje infrastrukture koju je izgradio investitor, od strane operatora prenosnog ili distributivnog sistema električne energije;
 - uslove za investiranje u izgradnju objekata za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije.
 - Problemi proizilaze iz činjenice da važećim Zakonom o energetici („Službeni list CG“, br. 28/10, 6/13 i 10/15) nijesu u potpunosti i na odgovarajući način data zakonska rješenja za navedena pitanja.
 - Glavne posljedice problema su:
 - nedovoljna konkurencija na tržištu električne energije;
 - nedovoljna zaštita kupaca električne energije;
 - nemogućnost ostvarivanja prava energetskih subjekata zbog nezaključenih ugovora;
 - nepostojanje dovoljnih uslova za kažnjavanje energetskih subjekata zbog prekršaja;
 - nemogućnost dovoljnog regulisanja energetskog tržišta od strane regulatora;
 - postojanje velikog broja prenosnih i distributivnih elektroenergetskih objekata koji nijesu u vlasništvu operatora sistema;
 - nedovoljna izgradnja objekata za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije.
 - Zbog nedovoljne konkurencije na tržištu električne energije i nedovoljne zaštite oštećeni su kupci električne energije. Zbog nezaključenih ugovora i postojanja velikog broja elektroenergetskih objekata koji nijesu u vlasništvu operatora sistema oštećeni su energetski subjekti, odnosno operatori sistema. Zbog nepostojanja dovoljnih uslova za kažnjavanje energetskih subjekata zbog prekršaja oštećena je država. Zbog nemogućnosti dovoljnog regulisanja energetskog tržišta oštećeni su kupci. Usljed nedovoljne izgradnje objekata za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije oštećeni su investitori zbog nemogućnosti realizacije investicija. Takođe, oštećena je i država zbog nemogućnosti ostvarenja ciljeva i obaveza preuzetih potvrđenim međunarodnim ugovorom.
 - Kako navedeni problemi ne bi u narednom periodu bili izraženi u još većoj mjeri, neophodno je

donijeti predloženi propis.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

- Predloženim propisom postižu se sljedeći ciljevi:
 - usklađivanje sa relevantnim propisima Evropske Unije;
 - razvoj tržišta električne energije i stvaranje uslova za razvoj tržišta gasa;
 - bolja informisanost kupaca energije o njihovim pravima i obavezama i veća zaštita kupaca;
 - bolje izvršavanje obaveza od strane energetske subjekata;
 - viši stepen uređenosti funkcionisanja energetskog sektora;
 - preuzimanje infrastrukture koju je izgradio investitor od strane operatora prenosnog ili distributivnog sistema električne energije;
 - stvaranje boljih uslova za investiranje u izgradnju objekata za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije i ostvarenje ciljeva i obaveza preuzetih potvrđenim međunarodnim ugovorom.
- Navedeni ciljevi su u potpunosti usklađeni sa strateškim dokumentima: Energetska politika Crne Gore do 2030. godine i Strategija razvoja energetike Crne Gore do 2030. godine.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

- Problemi se mogu riješiti i postavljeni ciljevi ispuniti isključivo donošenjem predloženog propisa, iz već navedenih razloga.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)**
- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti,**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

- Rješenja u propisu će pozitivno uticati na:
 - državu, zbog usklađivanja sa relevantnim propisima Evropske Unije, bolje uređenosti funkcionisanja energetskog sektora, razvoja tržišta električne energije i stvaranja uslova za razvoj tržišta gasa, boljeg izvršavanja obaveza od strane energetske subjekata, pojačane kontrole energetske subjekata, kao i zbog stvaranja uslova za ispunjenje ciljeva i obaveza preuzetih potvrđenim međunarodnim ugovorom;
 - kupce, zbog razvoja tržišta električne energije i stvaranja uslova za razvoj tržišta gasa, bolje informisanosti o pravima i obavezama i veće zaštite, unapređenja konkurencije na tržištu električne energije, pojačane kontrole energetske subjekata;
 - energetske subjekte, zbog bolje uređenosti međusobnih prava i obaveza kroz preciznije definisanje postupaka i rokova za zaključivanje ugovora;
 - investitore, zbog stvaranja boljih uslova za izgradnju energetske objekata kroz utvrđivanje prava na sticanje privremenog statusa povlašćenog proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije, jasnije definisanje procedure otkupa novoizgrađenih

elektroenergetskih prenosnih i distributivnih objekata od strane operatora sistema.

- Primjena propisa će izazvati troškove građanima i privredi zbog plaćanja naknada za podsticanje korišćenja biogoriva.
- Pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Propisom se podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija, stvaranjem uslova za pojavu novih snabdjevača i poboljšavanjem uslova za izgradnju energetskih objekata.
- Ovaj propis neće izazvati administrativna opterećenja, niti će stvoriti biznis barijere.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?;**
- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti;**
- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti;**
- **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?;**
- **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?;**
- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?;**
- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda;**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti;**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?;**
- **Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.**

- Za implementaciju propisa potrebno je obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore, jer je predloženim propisom predviđeno da ranjivi kupci koji su zdravstveno i socijalno ugroženi imaju pravo na subvenciju, a sredstva za ove subvencije obezbjeđuju se u budžetu Crne Gore.
- Obezbeđenje finansijskih sredstava je potrebno tokom cijelog perioda primjene ovog propisa.
- Implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.
- Neophodna finansijska sredstva za subvencije ranjivih kupaca obezbijedena su u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, a takođe su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu.
- Usvajanjem propisa nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih mogu proisteći finansijske obaveze.
- Implementacijom propisa ostvariće se prihod za budžet Crne Gore od kazni naplaćenih od energetskih subjekata za predviđene prekršaje.
- Ukupan finansijski izdatak za subvencije će zavisiti od broja ranjivih kupaca.
- Ukupan prihod će zavisiti od broja i iznosa kazni naplaćenih od energetskih subjekata za predviđene prekršaje.
- Precizni obračun finansijskih izdataka nije izvršen, jer isti zavisi od broja ranjivih kupaca, koji trenutno nije poznat.
- Precizni obračun prihoda nije izvršen, jer isti zavisi od broja i iznosa kazni za predviđene prekršaje.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni, Obrazložiti**

- U izradi predloženog propisa učestvovao je konsultant iz Slovenije (Marko Senčar, zaposlen u ACER-u) i eksperti iz Sekretarijata Energetske zajednice.
- Prilikom izrade predloženog propisa održana je javna rasprava i izvršene su konsultacije sa svim zainteresovanim stranama i relevantnim državnim organima.
- Predloženi propis je rezultat međusobnih konsultacija i zajedničkog rada konsultanta i

zainteresovanih strana.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

- Smatramo da ne postoje potencijalne prepreke za implementaciju predloženog propisa.
- Nije potrebno preduzimati neke posebne mjere da bi se ispunili ciljevi.
- Glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva su stepeni ostvarenja obaveznih udjela obnovljivih izvora energije, kao i broj prekršajnih prijava i kazni izrečenih za povrede odredaba ovog propisa.
- Ministarstvo ekonomije će biti zaduženo za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa.

Podgorica, 20.07.2015. godine

 MINISTAR
dr Vladimir Kavarić

